

HOTĂRÎRE
privind Raportul auditului Fondului Ecologic
Național pe perioada anilor 2008-2009

nr. 33 din 21.05.2010

Monitorul Oficial nr.124-125/19 din 20.07.2010

* * *

Curtea de Conturi, în prezența ex-ministrului ecologiei și resurselor naturale, vicepreședinte al Comisiei administrație publică, mediu și dezvoltare regională a Parlamentului Republicii Moldova dna V.Ivanov, ministrului mediului dl Gh.Șalaru, șefului Serviciului Evidență și Control al Fondului Ecologic Național dna E.Creangă, șefului Direcției planificare, finanțe și evidență contabilă a Ministerului Mediului dna M.Malic, inginerului-șef al Î.S. “Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” dl A.Mironaș, președintelui raionului Strășeni dl N.Robu, primarului orașului Iargara dna C.Ivanov, inginerului-șef al primăriei or.Iargara dl A.Tcaci, primarului comunei Copanca dl M.Țapu, primarului satului Olănești dl S.Țurcanu, directorului S.A. “Autocomtrans” dl A.Țîșevschi, contabilului-șef al S.A. “Autocomtrans” dl V.Marciuc, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din [Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008](#)¹, a examinat Raportul auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009.

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

Misiunea de audit s-a desfășurat în baza [Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2010](#), avînd ca scop oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că rapoartele privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului special pe anii 2008-2009 nu conțin denaturări semnificative și prezintă o imagine reală și fidelă asupra gestionării Fondului Ecologic Național (în continuare – FEN; fond), iar mijloacele acestuia au fost executate regulamentar.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi², fiind selectate și supuse testării unele proiecte, reieșind din importanța pentru protecția mediului și semnificația valorii acestora, precum și din riscurile determinate la etapa de planificare a auditului.

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 “Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Probele de audit au fost acumulate prin verificarea documentelor, observații la fața locului, acumularea informațiilor oficiale din surse externe, atragerea experților în domeniul construcțiilor pentru evaluarea volumelor și calității executării proiectelor de investiții capitale etc.

Examinînd rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Auditul Fondului Ecologic Național pe anul 2008-2009 denotă, pe de o parte, creșterea semnificativă a acumulării veniturilor în fond, iar pe de altă parte, existența problemelor/deficiențelor majore la gestionarea mijloacelor fondului, care se exprimă prin:

1. Nivelul scăzut al managementului financiar în procesul de administrare regulamentară a mijloacelor publice ale fondului, precum și lipsa responsabilității manageriale la repartizarea și

monitorizarea utilizării mijloacelor fondului;

2. Lipsa conlucrării între minister, Consiliul de administrare al FEN și autoritățile publice locale la aprecierea unor priorități și scopuri distincte în utilizarea mijloacelor FEN, întru realizarea obiectivelor stabilite în documentele prezentate și, ulterior, prin contracte concrete, ceea ce a dus la nerealizarea obiectivelor și neutilizarea conform destinației a mijloacelor fondului;

3. Acceptarea finanțării proiectelor înaintate direct de către agenții economici care nu au respectat principiile achizițiilor publice, atribuindu-le acestora calitatea de beneficiar al mijloacelor FEN și cea de antreprenor la executarea lucrărilor;

4. Imperfecțiunea cadrului normativ, aceasta exprimându-se prin necorelarea actelor normative cu cele legislative, lipsa unor norme de drept exhaustive, coerente și echilibrate, care să reglementeze expres și cu precizie raporturile în domeniul utilizării mijloacelor fondului pentru protecția mediului;

5. Admiterea cheltuielilor neîntemeiate, prin neexecutarea conformă a competențelor stabilite prin lege de către organele autorităților publice centrale și organizațiile subordonate, la realizarea proiectelor, în sumă de 1,7 mil.lei;

6. Utilizarea contrar destinației a mijloacelor fondului în sumă de 5,9 mil.lei;

7. Necorespunderea perioadelor de raportare în procesele-verbale de executare a lucrărilor în valoare de 4,9 mil.lei.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din [Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008](#), Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009, anexat la prezenta hotărâre.

2. Se cere de la conducerea Ministerului Mediului să informeze Colegiul ministerului despre rezultatele auditului, expuse în Raportul aprobat prin prezenta hotărâre, și să asigure realizarea măsurilor eficiente de formare și executare a mijloacelor FEN, precum și executarea întocmai a recomandărilor expuse în capitolul IV al Raportului.

3. Se informează Guvernul despre rezultatele auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009, pentru luare de atitudine, precum și pentru documentare și monitorizare a realizării obiectivelor și activităților prevăzute în Matricea politicii, conform Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene, semnat la 13.08.2009, privind Programul de susținere a politicilor în domeniul aprovizionării cu apă.

4. Se informează Procuratura Generală despre rezultatele auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009 pentru o posibilă luare de atitudine.

5. Prezenta hotărâre și Raportul de audit se remit Comisiei administrație publică, mediu și dezvoltare regională a Parlamentului Republicii Moldova pentru luare de atitudine.

6. Se ia act că, la 10.05.2010, au fost remise, pentru examinare după competență, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției materialele auditului privind regularitatea executării proiectelor finanțate din mijloacele FEN: "Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor", "Amenajarea a 20 de fântâni din com.Corjova", "Reparația sistemului de apeduct și canalizare al Stațiunii turistice Satul Moldovenesc", "Restabilirea prizei de apă potabilă din s.Micăuți și apeductului Micăuți-Strășeni, etapa II", "Construcția sistemului de apeduct din satul Copanca, r-nul Căușeni".

7. Se informează Ministerul Finanțelor despre rezultatele auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009 și se recomandă să efectueze verificări la beneficiarii de proiecte în ce privește calcularea și achitarea plăților la bugetul public național.

8. Despre măsurile întreprinse pentru executarea pct.2 din prezenta hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

9. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din [Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008](#).

RAPORTUL auditului Fondului Ecologic Național pe perioada anilor 2008-2009

I. INTRODUCERE

Auditul Fondului Ecologic Național (în continuare – FEN; fondul, după caz) a fost efectuat în baza art.28 și art.31 din [Legea Curții de Conturi](#)¹, conform [Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010](#).

¹ [Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008](#).

Scopul auditului: Oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că rapoartele privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului special pe anii 2008-2009 prezintă o imagine reală și fidelă asupra gestionării Fondului Ecologic Național, iar mijloacele acestuia au fost utilizate regulamentar.

Responsabilitatea factorilor de decizie ai Fondului Ecologic Național este de a asigura regularitatea administrării mijloacelor publice acumulate în fond, cu întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare conforme, precum și de a elabora și implementa un sistem de management financiar și control eficient, cu prevenirea și identificarea erorilor și fraudelor.

Responsabilitatea auditorului a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea concluziilor auditului. Totodată, auditorul nu poartă răspundere pentru faptele ce presupun fraudă și eroare.

Obiectivele generale ale auditului s-au referit la asigurarea utilizării mijloacelor Fondului Ecologic Național conform scopului stabilit de lege.

Obiectivele specifice ale auditului au ținut de:

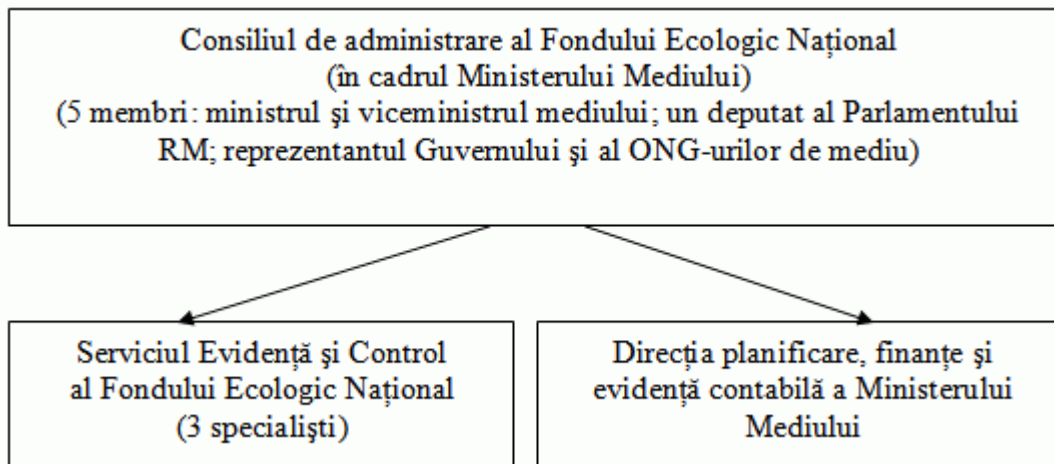
- Verificarea regularității examinării de către Consiliul de administrare al FEN (în continuare – Consiliu) a documentației de solicitare a finanțării proiectelor;
- Verificarea regularității adoptării hotărârilor Consiliului sub aspectul selectării regulamentare a beneficiarilor;
- Examinarea regularității adoptării hotărârilor Consiliului sub aspectul conformității proiectelor de mediu aprobate;
- Verificarea corectitudinii întocmirii rapoartelor financiare finale ale beneficiarilor de proiecte.

Auditul a fost efectuat în corespundere cu Standardele de audit ale Curții de Conturi și cu Manualul de audit al regularității. Probele de audit s-au acumulat cu aplicarea procedurilor de fond, fiind folosite tehnici și metode, cum ar fi: examinarea proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului; analiza documentației de solicitare a finanțării proiectelor și a rapoartelor financiare finale ale beneficiarilor de proiecte, precum și a altor documente relevante. De asemenea, la solicitarea Curții de Conturi, au fost efectuate verificări de specialitate de către Inspekția de Stat în Construcții și s-au utilizat informații oficiale colectate din baza de date a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS) și de la Camera de Licențiere.

II. PREZENTARE GENERALĂ

Fondul Ecologic Național a fost creat în scopul colectării de mijloace suplimentare pentru finanțarea măsurilor de protecție a mediului și de reconstrucție a ecosistemelor.

2.1. Sistemul instituțional de administrare a Fondului Ecologic Național este prezentat în schema de mai jos:

2.1.1. În conformitate cu prevederile regulamentare, Consiliul de administrare al FEN adoptă hotărâri privind utilizarea mijloacelor acumulate în fond, având următoarele atribuții:

- stabilește prioritățile utilizării resurselor financiare ale fondului;
- examinează și aprobă planurile, proiectele și programele naționale și locale în domeniul protecției mediului, stabilește volumul de finanțare a acestora;
- stabilește și aprobă condițiile de finanțare a proiectelor, aprobă modificarea bugetelor proiectelor și prelungirea termenelor de implementare a lor în baza demersurilor beneficiarilor;
- aprobă regulamente și instrucțiuni interne în domeniu;
- aprobă dările de seamă ale beneficiarilor cărora li s-au alocat resurse financiare pentru proiectele de protecție a mediului;
- înaintează propuneri privind perfecționarea metodelor de formare și utilizare rațională a fondurilor ecologice etc.

În perioada anilor 2008-2009, Consiliul a aprobat 424 de proiecte privind alocarea mijloacelor FEN și au fost respinse 220 de proiecte.

2.1.2. Serviciul Evidență și Control al Fondului Ecologic Național, conform competențelor, execută deciziile Consiliului, având următoarele atribuții:

- consultă solicitantii privitor la modalitatea de prezentare a proiectelor;
- examinează documentația de proiect în vederea corespunderii cerințelor fondului și completării cu toate materialele indicate în actele normative;
- ține evidența proiectelor prezentate și a celor aprobate spre finanțare;
- recepționează rapoartele financiare privind implementarea proiectelor și ține evidența lor etc.

2.1.3. Direcția planificare, finanțe și evidență contabilă a Ministerului Mediului ține evidența mijloacelor financiare ale fondului.

Activitatea Consiliului și a structurilor executive ale FEN este reglementată prin: [Legea privind protecția mediului înconjurător](#);² [Legea privind plata pentru poluarea mediului](#);³ [Regulamentul privind fondurile ecologice](#);⁴ Regulamentul privind administrarea fondurilor ecologice⁵.

² [Legea nr.1515-XII din 16.06.1993](#) "Privind protecția mediului înconjurător" (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.1515-XII).

³ [Legea nr.1540-XIII din 25.02.1998](#) "Privind plata pentru poluarea mediului" (cu modificările ulterioare).

⁴ [Hotărârea Guvernului nr.988 din 21.09.1998](#) "Despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice" (cu modificările ulterioare; în continuare – Regulamentul aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr.988 din 21.09.1998](#)).

⁵ Regulamentul privind administrarea fondurilor ecologice, aprobat de către ministrul ecologiei și resurselor naturale la 20.10.2005 (în continuare – Regulamentul din 20.10.2005).

2.2. Sinteza veniturilor și cheltuielilor FEN

Sursele de formare a veniturilor FEN, structura și dinamica acestora în anii 2008-2009 se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1

mii lei

	Anul 2008		Anul 2009		2009/2008	
	Venituri de casă	Pondere, %	Venituri de casă	Pondere, %	Diferența (+/-)	Dinamica, %
A	1	2	3	4	5(3-1)	6(3/1)
Total venituri, inclusiv	144132,5	100	192005,2	100	+47872,7	133,2
Mijloace transferate de către fondurile ecologice locale (30% din veniturile totale ale acestora)	2533,9	1,7	2100,0	1,1	-433,9	82,9
Plăți pentru emisiile de poluanți din sursele mobile care folosesc benzină, carburant pentru motoare de avion, sau motorină	42972,5	29,8	13900,5	7,2	-29072,0	32,3
Plata pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului	98716,4	68,5	176004,7	91,7	+77288,3	178,3

Sursă: Rapoartele privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului special (Formularul nr.4-II FS)

Notă: Prezentul audit nu s-a referit la regularitatea încasării veniturilor, deoarece mijloacele FEN sînt incluse în bugetul de stat, o parte semnificativă a acestora fiind încasate de către Serviciul Vamal, care sînt verificate în cadrul auditelor exercitate de către Curtea de Conturi.

Conform datelor din tabel, mijloacele acumulate la FEN în perioada anului 2009, comparativ cu anul 2008, au crescut semnificativ cu 47,9 mil.lei, sau cu 33,2%, aceasta datorîndu-se majorării plăților încasate pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului.

Dinamica cheltuielilor FEN pentru anii 2008-2009 este prezentată în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

mii lei

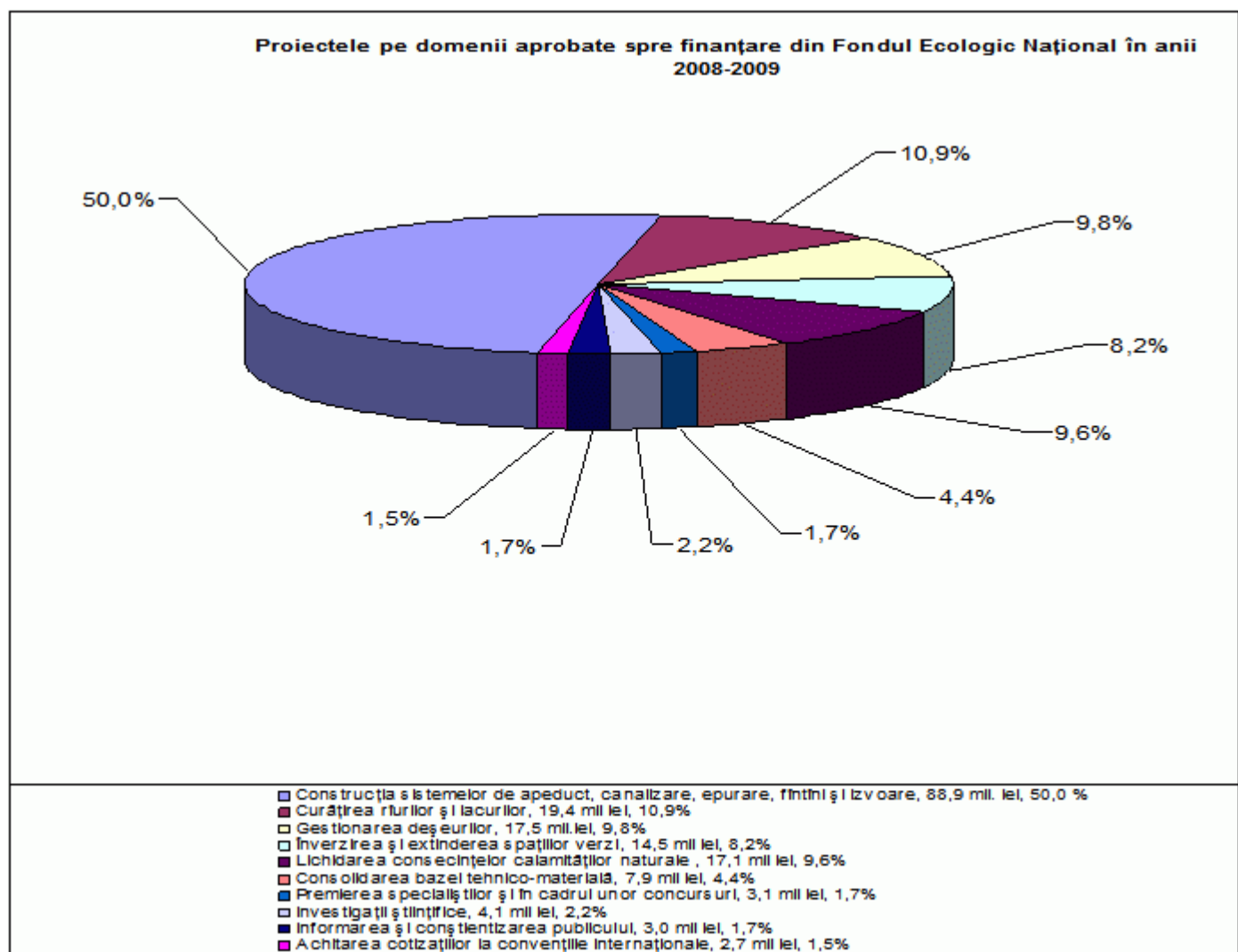
	2008		2009		2009/2008	
	Venituri de casă	Pondere, %	Venituri de casă	Pondere, %	Diferența (+/-)	Dinamica, %
A	1	2	3	4	5(3-1)	6(3/1)
Total cheltuieli, inclusiv	40554,8	100	113977,2	100	73422,4	281,0
Finanțarea proiectelor pentru implementarea strategiilor, programelor și planurilor naționale de protecție a mediului (aprovizionarea cu apă și canalizare, extinderea spațiilor verzi, gestionarea deșeurilor etc.)	34272,6	84,5	90385,2	79,3	56112,6	263,7
Investigații științifice în domeniul protecției mediului, la comanda Ministerului Mediului	855,4	2,1	4285,7	3,7	3430,3	501,0
Organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice	904,0	2,2	876,5	0,8	-27,5	96,9

Premierea specialiștilor care au contribuit la realizarea măsurilor de protecție a mediului și achitarea cheltuielilor pentru crearea bazei tehnico-materiale	1538,4	3,8	2545,2	2,2	1006,8	165,4
Organizarea colaborării internaționale în domeniul protecției mediului înconjurător	1072,4	2,6	2525,3	2,2	1452,9	235,5
Lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor în producție, a altor situații ce pot aduce prejudicii mediului	1456,8	3,6	12357,0	10,8	10900,2	848,2
Acordarea de sprijin financiar organizațiilor ecologiste neguvernamentale	455,2	1,1	1002,3	0,9	547,1	220,2

Sursă: Rapoartele privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului special (Formularul nr.4-II FS)

Potrivit datelor din tabel, cheltuielile FEN în anul 2009, comparativ cu anul 2008, au crescut cu 73,4 mil. lei, sau de circa 2,8 ori. Cota preponderentă în cheltuielile fondului o deține finanțarea proiectelor pentru implementarea strategiilor, programelor și planurilor naționale de protecție a mediului (inclusiv aprovizionarea cu apă și canalizarea), care în anul 2008 a constituit 34,3 mil. lei, ceea ce reprezintă 84,5% din totalul cheltuielilor de casă, iar în anul 2009 – respectiv, 90,4 mil. lei (79,3%).

În diagrama de mai jos este prezentată structura cheltuielilor fondului pe anii 2008-2009.

După cum rezultă din diagramă, Consiliul a aprobat spre finanțare proiecte în domeniile:

construcția sistemelor de apeduct, canalizare, epurare – în cuantum de 50% din valoarea totală a proiectelor aprobate spre finanțare; curățarea râurilor și lacurilor – 10,9%; lichidarea consecințelor calamităților naturale – 9,6%; gestionarea deșeurilor – 9,8% etc.

La etapa de planificare a auditului, reieșind din importanța pentru protecția mediului și semnificația valorii proiectelor acceptate spre finanțare, au fost selectate și supuse testării 38 de proiecte în valoare de 44,3 mil.lei, asupra cărora auditul se expune cu constatări în prezentul Raport.

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII

În urma verificării activității de constituire și funcționare a FEN, au fost constatate un șir de încălcări ale normelor legale, neregularități, precum și unele probleme ce țin de imperfecțiunea cadrului legislativ în domeniul gestionării fondului, acestea determinând nerealizarea obiectivelor în cadrul unui șir de proiecte aprobate și finanțate din contul mijloacelor FEN supuse auditului și, respectiv, efectuarea cheltuielilor neîntemeiate în cazul acestora în sume semnificative. Astfel,

- La aprobarea spre finanțare a unor proiecte, Consiliul nu a examinat situația privind dreptul de proprietate asupra obiectivului finanțat din contul proiectelor, modul de transmitere a proprietății publice în perioada efectuării lucrărilor și transmiterea pentru înregistrare în evidență a valorii lucrărilor în conformitate cu prevederile legale;

- Consiliul, gestionând mijloace publice, a acceptat spre finanțare proiecte înaintate de către unii beneficiari ce practică activitate de antreprenariat și care, evitând principiile achizițiilor publice, au contribuit la utilizarea neeficientă a mijloacelor fondului și la nerealizarea scopurilor proiectelor implementate;

- La aprobarea dărilor de seamă ale beneficiarilor de proiecte, Consiliul nu solicită justificarea privind atingerea scopului implementării proiectelor și transmiterea valorii lucrărilor executate proprietarilor;

- Nu sînt stabilite prioritățile utilizării resurselor financiare ale fondului, criteriile de selectare a beneficiarilor, iar în procesele-verbale ale ședințelor Consiliului lipsesc motivele care au servit drept temei pentru aprobarea sau respingerea proiectelor;

- La majoritatea proiectelor, expertizele specialiștilor în domeniu, care, conform normelor regulamentare, trebuie să fie specialiști de înaltă calificare din cadrul ministerului și instituțiilor științifice în domeniu, poartă un caracter formal și nu conțin informațiile necesare în vederea aprecierii veridicității datelor despre impactul activității preconizate asupra mediului, perfectării documentației de proiect sau completării ei conform cerințelor stabilite;

- Ministerul Mediului (în continuare – ministerul) și Consiliul nu dispun de mecanisme eficiente de control intern privind monitorizarea executării lucrărilor de către beneficiarii de proiecte, cu evaluarea realizării scopurilor proiectelor;

- Cadrul normativ este imperfect, aceasta exprimîndu-se prin necorelarea actelor normative cu cele legislative, lipsa unor norme de drept exhaustive, coerente și echilibrate, care să reglementeze expres și cu precizie raporturile în domeniul utilizării mijloacelor fondului pentru protecția mediului.

3.1. Cu privire la utilizarea mijloacelor FEN în valoare de 22,9 mil.lei în cadrul implementării a 6 proiecte de către Î.S. “Stația Tehnologică de Irigare Chișinău” (în continuare – Î.S. “STI”), în calitate de beneficiar și antreprenor, în scopul aprovizionării cu apă potabilă a locuitorilor din localitățile rurale

Auditul a constatat că scopurile stabilite în proiectele acceptate și finanțate din contul mijloacelor FEN n-au fost realizate, populația nebeneficiind de apă potabilă pînă la momentul definitivării auditului.

Proiectele verificate și expertizate în modul stabilit au fost inițiate și achitate de către autoritățile administrației publice locale (Consiliul raional Strășeni, Consiliul raional Leova, primăria com.Copanca, r-nul Căușeni), cu excepția proiectului de aprovizionare cu apă potabilă a locuitorilor din satul Olănești, r-nul Ștefan Vodă, al cărui beneficiar a fost Î.S. “STI”.

La finisarea lucrărilor, antreprenorul și beneficiarul proiectelor – Î.S. “STI” nu a transmis în modul stabilit gestionarilor (primăria or.Strășeni, primăria or.largara, primăria com.Copanca, primăria s.Olănești) obiectivele nominalizate și valoarea acestora, care, respectiv, nu au fost înregistrate în evidență, ceea ce

determină neasigurarea integrității mijloacelor FEN și a proprietății publice în valoare de 22,9 mil.lei.

La solicitarea Curții de Conturi din 17.11.2009, Inspekția de Stat în Construcții a efectuat controlul volumelor și costului lucrărilor executate de către Î.S. "STI", constatând exagerări în sumă de 155,8 mii lei, admise la implementarea proiectelor: "Restabilirea prizei de apă potabilă din s.Micăuți și apeductului Micăuți-Strășeni, Etapa II" – 39,3 mii lei; "Construcția sistemului de epurare, canalizare și aprovizionare cu apă potabilă din or.largara" – 68,3 mii lei; "Construcția sistemului de apeduct din satul Copanca, r-nul Căușeni" – 33,9 mii lei; "Reconstrucția apeductului și canalizării microraionului cu construcții cu multe nivele din satul Olănești, r-nul Ștefan Vodă" – 14,3 mii lei.

Subantreprenorii și Î.S. "STI", în urma aplicării unor coeficienți cu care a fost majorată valoarea lucrărilor executate din mijloacele FEN, au admis cheltuieli neîntemeiate în sumă de 1512,4 mii lei. La 24.05.2010, Î.S. "STI" a prezentat auditului explicații precum că subantreprenorii au majorat neîntemeiat cheltuielile de regie (14,5%), beneficiul de deviz (6%) și alte cheltuieli, iar Î.S. "STI", din greșeală, le-a achitat subantreprenorilor. Din aceeași explicație rezultă că Î.S. "STI" a inclus aceste cheltuieli în procesele-verbale de executare a lucrărilor, deoarece ele erau prevăzute în documentația de deviz (aprobată și expertizată). Potrivit pct.34 din Standardul Național de Contabilitate nr.11 "Contracte de construcție", aprobat prin [ordinul ministrului finanțelor nr.16 din 29.01.1999](#), "rezultatul contractului cu valoare fixă poate fi determinat cu certitudine în cazul în care consumurile aferente contractului de antrepriză, suportate efectiv, pot fi determinate clar, estimate cu certitudine și comparate cu normele de deviz". Î.S. "STI" nu a prezentat documente ce ar justifica cheltuielile pe care le-a efectuat la achiziționarea materialelor care, ulterior, au fost transmise fără plată subantreprenorilor.

3.1.1. Privind proiectul "Restabilirea prizei de apă potabilă din s.Micăuți și apeductului Micăuți-Strășeni, Etapa II", beneficiar – Asociația Interraională de Producție, Reparație și Exploatare din Chișinău (în continuare – AIPRE Chișinău), scopul implementării căruia a fost aprovizionarea cu apă potabilă a 37000 de locuitori ai orașului Strășeni

Consiliul a examinat și a aprobat spre finanțare acest proiect în valoare de 9,7 mil.lei, în baza expertizei experților, solicitant și beneficiar inițial al căruia a fost Consiliul raional Strășeni, care, la 26.12.2008, a inițiat procedura de achiziții publice, desemnând drept câștigător operatorul economic S.A. "DOST", cu oferta în valoare de 8,9 mil.lei. La acest concurs au participat operatori economici cu oferte în valoare mai mare, comparativ cu oferta câștigătoare (S.R.L. "Rebdacons" – 11,3 mil.lei; AIPRE Chișinău, ulterior redenumită în Î.S. "Stația Tehnologică de Irigare Chișinău" – 11,8 mil.lei), iar ofertele S.R.L. "Prima-Fichir" și S.R.L. "Ziditorul" au fost respinse din cauza lipsei unor documente solicitate.

La 31.01.2009, Consiliul, în lipsa unor argumentări și justificări, a anulat decizia de finanțare a proiectului din 26.12.2008, invocând drept motive neprezentarea de către beneficiar a documentației de proiect a lucrărilor executate de solicitant, a dării de seamă privind valorificarea primei etape a proiectului, precum și neîncheierea cu ministerul a contractului de finanțare.

La aceeași dată (31.01.2009), Consiliul a aprobat același proiect în valoare de 9,7 mil.lei, cu condiții similare, beneficiar fiind determinat Î.S. "STI", care, de asemenea, după cum a constatat auditul conform dosarului, avea prezentate documente analogice primului solicitant. La 17.04.2009, beneficiarul a solicitat mijloace suplimentare, motivînd cu insuficiența de mijloace în sumă de 0,8 mil.lei. Solicitarea i-a fost satisfăcută prin aprobarea și alocarea mijloacelor din FEN. Valoarea totală a acestor proiecte, aprobate și finanțate, a constituit 10,4 mil.lei.

În Tabelul nr.3 se expune situația comparativă a condițiilor, costurilor solicitărilor și rezultatelor pentru unul și același proiect – "Restabilirea prizei de apă potabilă din s.Micăuți și apeductului Micăuți-Strășeni, Etapa II".

Tabelul nr.3

Consiliul raional Strășeni	Î.S. "STI"	Concluzii
Valoarea ofertei selectate în procesul achizițiilor publice – 8,9 mil.lei	Valoarea proiectelor acceptate de către Consiliul de administrare al FEN și finanțate din mijloacele FEN	1,6 mil.lei – utilizate neeconomicos, cu acordul Consiliului de administrare al fondului, admițîndu-se cheltuieli suplimentare neîntemeiate, deși era posibilă

	– 10,4 mil.lei	minimizarea costului pentru atingerea scopului
Conform caietului de sarcini și ofertei, se preconiza montarea a 7716 metri de rețea a apeductului	Conform proceselor-verbale de recepție a lucrărilor, s-au montat 4216 metri de rețea a apeductului	3500 metri de rețea a apeductului nu au fost montați, ceea ce a determinat nerealizarea obiectivelor proiectului – 37000 de locuitori ai orașului Strășeni nu beneficiază de apă potabilă

Sursă: Documentele achizițiilor publice desfășurate de Consiliul raional Strășeni și documentele privind executarea lucrărilor, prezentate ministerului de către Î.S. “STI”

Astfel, modalitatea de examinare și aprobare de către Consiliu a proiectelor de referință, cu ignorarea procedurilor legale de efectuare a achizițiilor publice de către Consiliul raional Strășeni, a condiționat utilizarea neeconomă și neîntemeiată a mijloacelor publice în sumă de 1,6 mil.lei și nerealizarea scopului proiectului de asigurare cu apă potabilă a 37000 de locuitori, nefiind montați 3500 metri de rețea a apeductului.

Conform proceselor-verbale de recepție a lucrărilor, anexate la raportul final și prezentate ministerului, Î.S. “STI” a achiziționat materiale de construcție (țeavă de polietilenă), care au fost transmise fără plată unor subantreprenori pentru executarea lucrărilor de montare a apeductului. Astfel, subantreprenorii (S.R.L. “Prima-Fichir” și S.R.L. “Polimer Gaz Conducte”), nesuportînd cheltuieli pentru procurarea materialelor, urmau regulamentar⁶ să excludă din suma cheltuielilor directe, reflectate în procesele-verbale, valoarea acestor materiale, fără a o lua în calcul la beneficiul de deviz (6%), la cheltuielile de regie (14,5%) și la cheltuielile limitate (2% – 3,7%). De facto, valoarea materialelor primite fără plată de la antreprenorul general se excludea de către subantreprenori după efectuarea tuturor calculelor cheltuielilor indirecte menționate, *prin ce s-a majorat neîntemeiat valoarea lucrărilor executate cu suma de 874,0 mii lei* (S.R.L. “Prima-Fichir” – 437,5 mii lei; S.R.L. “Polimer Gaz Conducte” – 436,5 mii lei), care au fost achitate beneficiarului de proiect din contul mijloacelor fondului.

⁶ Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcție-montaj prin metoda de resurse, aprobate prin ordinul ministrului ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului nr.69 din 07.09.2001 (pct.13 din Anexa A la CPL.01.01-2001).

Potrivit informației din baza de date a IFPS, beneficiarul a înregistrat tranzacții cu un subantreprenor (S.R.L. “Consortimic”), care a executat lucrări în sumă de 650,0 mii lei, fără a prezenta rapoarte privind declararea și achitarea veniturilor angajaților și a plăților la bugetul public național. Avînd înregistrate tranzacții cu unități economice care desfășoară activități dubioase în valoare de circa 20,0 mil.lei, la 28.05.2009, S.R.L. “Consortimic” a fost anulată ca plătitor al TVA. Conform explicației, Î.S. “STI” nu este responsabilă de activitatea economică a subantreprenorului.

Consiliul a ignorat prevederile regulamentare referitor la competențele și atribuțiile autorităților administrației publice locale⁷, informarea și atragerea acestora în calitate de proprietari și beneficiari ai obiectivului, ceea ce a determinat *lipsa monitorizării calității și volumelor lucrărilor executate în procesul realizării proiectului.*

⁷ [Legea nr.436-XVI din 28.12.2006](#) “Privind administrația publică locală” (art.40 și art.43) (cu modificările ulterioare).

Cu toate că lucrările de reparație a apeductului s-au executat, scopul final al implementării proiectului nu a fost atins. Apeductul nu este funcțional și nu alimentează cu apă potabilă populația orașului Strășeni. Faptul dat a fost stabilit în cadrul deplasării la fața locului a echipei de audit, reprezentanților Inspecției de Stat în Construcții, cu participarea antreprenorului; discuțiilor cu reprezentanții Consiliului raional Strășeni și ai primăriei or.Strășeni, precum și la vizualizarea elementelor componente ale obiectivului. În edificiul stației de pompare a apei din s.Micăuți, r-nul Strășeni au fost

schimbate ușile și ferestrele, 3 ferestre din care s-au montat doar pe jumătate, punându-se peliculă. La 4 fântâni de acces ale rezervoarelor din s.Negrești, r-nul Strășeni lipsesc capacele de protecție, acestea nefiind curățate de resturi de materiale de construcție (mortar uscat, resturi de prundiș, nisip, pământ etc.).

3.1.2. Privind proiectul “Construcția sistemului de epurare, canalizare și aprovizionare cu apă potabilă din or.largara” în valoare de 10,0 mil.lei, ale cărui obiective au fost alimentarea cu apă potabilă a locuitorilor or.largara și accesul la canalizare (858 de gospodării, 7 obiecte de menire social-culturală)

Potrivit cererii de solicitare a mijloacelor FEN, la 28.01.2009, Î.S. “STI”, în calitate de beneficiar, a înaintat spre aprobare Consiliului proiectul de referință în valoare de 7,3 mil.lei (cu avizul expertului în domeniu), la 15.04.2009 înaintând altă solicitare pentru cheltuieli suplimentare la acest proiect în valoare de 2,7 mil.lei (de asemenea, cu avizul expertului). Aceste proiecte au fost aprobate spre finanțare integral din contul mijloacelor fondului.

În conformitate cu procesele-verbale de recepție a lucrărilor, prezentate ministerului, Î.S. “STI”, în calitate de beneficiar și de antreprenor, a executat lucrări la construcția sistemului de epurare, canalizare și aprovizionare cu apă în sumă de 10,0 mil.lei, prin intermediul a 7 subantreprenori. Analogic situațiilor din proiectele menționate mai sus, Î.S. “STI” a procurat materialele necesare pentru executarea lucrărilor și, ulterior, le-a repartizat fără plată subantreprenorilor (S.R.L. “Polimer Gaz Construcții” și S.A. “Aqua-Prut”), care au majorat neîntemeiat valoarea lucrărilor cu 171,3 mii lei și, respectiv, 252,9 mii lei, acestea fiind acceptate de către antreprenorul general și achitate de către minister din contul mijloacelor FEN.

În cadrul deplasării echipei de audit la fața locului, în comun cu specialistul Inspecției de Stat în Construcții și în prezența antreprenorului, la 25.03.2010, s-a constatat că, în rezultatul executării necalitative a lucrărilor de construcție a apeductului și sistemelor de epurare a apelor reziduale, scopul final al implementării proiectului nu a fost atins (orașul largara nu este alimentat cu apă potabilă, iar din 3 instalații de epurare funcționează doar una; o instalație cu valoarea de circa 216,3 mii lei nu a fost montată și cuplată la sistemul de canalizare.

3.1.3. Privind proiectul “Construcția sistemului de apeduct din satul Copanca, r-nul Căușeni”, obiectivul căruia a fost alimentarea cu apă potabilă a locuitorilor satului Copanca (350 de gospodării, 2 obiecte de menire social-culturală, lungimea apeductului de circa 9 km)

Î.S. “STI”, potrivit cererii de solicitare, a beneficiat de 2,0 mil.lei pentru realizarea proiectului nominalizat.

Potrivit proceselor-verbale de recepție a lucrărilor, prezentate ministerului, Î.S. “STI” a executat lucrări la construcția sistemului de aprovizionare cu apă în sumă de 1,9 mil.lei, inclusiv prin intermediul subantreprenorului S.R.L. “Polimer Gaz Conducte” – în valoare de 0,6 mil.lei. Beneficiarul a procurat materiale de construcție în sumă de 0,6 mil.lei și, analogic proiectelor precedente, le-a transmis fără plată subantreprenorului pentru executarea lucrărilor, ultimul majorând, prin aplicarea neîntemeiată a coeficienților de regie, de beneficiu etc., valoarea lucrărilor executate cu suma de 138,6 mii lei, care au fost acceptate de către antreprenorul general și, ulterior, achitate de către minister din contul mijloacelor FEN.

3.1.4. Privind proiectul “Reconstrucția apeductului și canalizării microraioului cu construcții cu multe nivele din satul Olănești, r-nul Ștefan Vodă”, ale cărui obiective au fost alimentarea cu apă potabilă a 600 de locuitori, sau a 220 de apartamente din s.Olănești, construcția castelului de apă, restabilirea stației de pompare și a sondei de apă

Î.S. “STI”, potrivit cererii din 30.07.2009, a solicitat pentru realizarea proiectului de referință suma de 2,7 mil.lei, dar a beneficiat de mijloace ale FEN în sumă de 0,6 mil.lei, aprobate la 07.08.2009. Aprobarea și finanțarea acestui proiect s-a realizat, cu toate că experții în domeniu din cadrul Ministerului Mediului, în urma analizei documentelor proiectului dat, au recomandat respingerea acestuia, din cauza lipsei verificării și expertizării documentației de proiect. Ministerul Finanțelor a solicitat, la 14.07.2009, Ministerului Mediului ca în calitate de beneficiari ai proiectelor finanțate din mijloacele FEN să fie acceptate autoritățile administrației publice centrale sau locale.

Lucrările ce țin de implementarea acestui proiect s-au executat și raportat, de asemenea, prin

intermediul subantreprenorului (S.R.L. "Polimer Gaz Conducte" – 318,0 mii lei), care, prin aplicarea coeficienților la materialele procurate de antreprenorul general, a majorat neîntemeiat valoarea lucrărilor executate cu suma de 75,6 mii lei, acestea fiind acceptate și, ulterior, achitate de către minister din contul mijloacelor FEN.

Depasîndu-se la fața locului (s.Olănești), echipa de audit, în comun cu specialistul de la Inspekția de Stat în Construcții, au stabilit că apeductul construit nu este cuplat la fîntîna arteziană, care nu funcționează și necesită a fi restabilită, iar locuitorii caselor de locuit cu multe nivele nu sînt aprovizionați cu apă potabilă. Mai mult decît atît, casele nu erau cuplate la apeduct. Cu toate acestea, beneficiarul Î.S. "STI", anticipînd aprobarea cererii de finanțare (la 07.08.2009), încheierea contractului (la 07.09.2009) și transferurile din contul FEN (11.09.2009 și 23.09.2009), la 05.08.2009, a informat Consiliul despre finalizarea lucrărilor de construcție, în urma cărora 600 de locatari beneficiază de servicii de alimentare cu apă potabilă, ceea ce, după cum a constatat auditul, nu corespunde realității.

Concluzii:

Lipsa unor criterii de selectare a proiectelor și a beneficiarilor, ignorarea recomandărilor autorităților publice centrale de specialitate, exercitarea neadecvată a atribuțiilor de către Consiliul de administrare al FEN, precum și nemonitorizarea de către minister a calității implementării proiectelor, nerespectarea legislației la etapa de transmitere și înregistrare a mijloacelor alocate și utilizate din contul FEN au determinat lipsa unei sinteze evaluate privind realizarea scopurilor proiectelor, utilizarea neîntemeiată a mijloacelor FEN în sumă de 1,7 mil.lei.

3.2. Privind proiectul "Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor" în valoare de 15,0 mil.lei, al cărui scop a fost curățarea lacului de nămol și adîncirea acestuia

Lacul Valea Morilor este un obiect de menire social-culturală, care, conform deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.20/20 din 13.11.2008, este gestionat de către Primăria mun.Chișinău, prin intermediul Întreprinderii Municipale "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi".

În conformitate cu devizele locale, costul lucrărilor pentru reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor constituie 41,3 mil.lei, inclusiv pentru curățarea fundului lacului de depuneri de nămol – 32,5 mil.lei, dintre care 15,0 mil.lei – finanțate din Fondul Ecologic Național.

Cadrul juridic imperfect privind desemnarea potențialilor beneficiari ai proiectelor finanțate din contul mijloacelor FEN a permis acceptarea S.A. "Autocomtrans" în calitate de beneficiar al proiectului "Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor" în valoare de 15,0 mil.lei. Astfel, art.86 alin.(1) din [Legea nr.1515-XII](#) prevede că alocarea mijloacelor din FEN se efectuează prin hotărîrile Consiliului de administrare al fondului, adoptate în baza examinării propunerilor *organelor centrale de specialitate ale administrației publice, autorităților administrației publice locale, organizațiilor obștești*. Concomitent, pct.15 din Regulamentul aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.988 din 21.09.1998](#) prevede că proiectele propuse ministerului spre finanțare din fondurile ecologice sînt prezentate de către autoritățile administrației publice locale, întreprinderi și organizații, indiferent de forma lor de proprietate, de către organizațiile neguvernamentale și persoanele particulare. *Astfel, prin includerea în pct.15 din Regulament a sintagmei "întreprinderi și organizații, indiferent de forma lor de proprietate... și persoanele particulare", a fost extinsă norma art.86 alin.(1) din Legea nr.1515-XII, prin ce se provoacă riscul ca agenții economici (beneficiari de proiecte) care practică activitate de antreprenoriat în scopul obținerii profitului să utilizeze mijloacele FEN neeficient, contrar destinației, evitînd procedura achizițiilor publice și generînd o utilizare latentă a mijloacelor publice de către agentul economic care beneficiază de aceste mijloace, acoperind interesele sale financiare.*

În așa mod, S.A. "Autocomtrans", la 29.10.2008, a solicitat Consiliului examinarea și aprobarea finanțării din mijloacele fondului a proiectului "Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor", în valoare de 15,0 mil.lei, care la 30.10.2008 a fost aprobat spre finanțare, fără efectuarea unui studiu profund al documentelor anexate la proiect privind *înregistrarea dreptului de proprietate asupra obiectivului, administrarea și transmiterea în gestiune a proprietății publice, modul de evidență și transmitere a volumelor lucrărilor executate.*

Beneficiarul a prezentat ministerului procese-verbale de executare a lucrărilor în valoare de 15,0 mil.lei, datate cu lunile decembrie 2008 și martie 2009, care au fost coordonate cu gestionarul obiectului

Î.M. "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi". De la lucrările executate S.A. "Autocomtrans" nu a declarat și nu a achitat TVA. Acest fapt a fost constatat în actul de control fiscal tematic al IFS pe mun.Chișinău din 15.07.2009, în care s-a stabilit diminuarea cu 1,6 mil.lei a sumei TVA aferentă bugetului și diminuarea cu 6,6 mil.lei a venitului impozabil pe anul 2008, calculându-se sancțiuni conform legislației în vigoare.

Prin examinarea documentelor primare (facturi fiscale, acte de recepție a lucrărilor etc.), anexate la raportul final, prezentat ministerului, auditul a constatat că S.A. "Autocomtrans", prin intermediul subantreprenorilor, a executat lucrări în valoare de 10,0 mil.lei (circa 66,8%), iar suma de 4,4 mil.lei a fost utilizată de către aceasta pentru acoperirea cheltuielilor proprii, la executarea lucrărilor, ce țin de retribuirea muncii, achitarea plăților la bugetul public național, restituirea creditelor, procurarea valorilor materiale etc. Pentru diferența de 550,0 mii lei S.A. "Autocomtrans" nu a prezentat documente justificative.

Cu toate că S.A. "Autocomtrans", potrivit proceselor-verbale din decembrie 2008 și martie 2009, a finisat lucrările prevăzute de proiect, utilizând integral suma de 15,0 mil.lei, în lunile aprilie – septembrie 2009 a mai recepționat de la 2 subantreprenori lucrări în valoare de 4,9 mil.lei (S.R.L. "Consantrans" – 4642,0 mii lei, S.R.L. "Danrem-trans" – 231,6 mii lei), atribuindu-le neîntemeiat la lucrările executate în cadrul proiectului și achitate din mijloacele FEN. Această situație determină riscul neexecutării conforme a lucrărilor în valoare de 4,9 mil.lei, raportate și finanțate din contul FEN.

Potrivit explicației, S.R.L. "Consantrans" a executat lucrări la obiectivul "Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor" începând cu luna decembrie 2006 până în prezent, iar procesele-verbale și facturile fiscale au fost semnate în luna septembrie 2009 (când a fost transferată S.A. "Autocomtrans" ultima tranșă în sumă de 9,0 mil.lei din mijloacele FEN), pentru a nu calcula TVA la bugetul public național și a nu achita penalități pentru neplata în termen a impozitelor.

După cum a constatat auditul, ministerul, sau beneficiarul de proiect, la primirea-predarea lucrărilor, nu a solicitat de la Inspecția de Stat în Construcții verificarea și avizarea volumelor lucrărilor executate în cadrul proiectului, conform prevederilor pct.4.1. din contractul privind finanțarea proiectului.

Raportarea neautentică ministerului de către S.A. "Autocomtrans" a executării lucrărilor de curățare și evacuare a nămolului a fost determinată de lipsa controlului din partea ministerului asupra executării lucrărilor. Mai mult decât atât, ministerul, desemnând S.A. "Autocomtrans" ca beneficiar al proiectului, practic a lipsit gestionarul obiectului (Î.M. "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi") de posibilitatea monitorizării derulării lucrărilor (volumele real executate și calitatea acestora).

Conform informației oficiale din baza de date a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS), s-a stabilit că administratorul S.A. "Autocomtrans" este și fondator cu cota de participare 100% în capitalul social al S.R.L. "Consantrans", care a executat pentru S.A. "Autocomtrans" lucrări de subantreprenorat la curățirea lacului Valea Morilor în valoare de 7,4 mil.lei (inclusiv TVA), ce constituie circa 50% din valoarea lucrărilor raportate ca executate și finanțate din mijloacele FEN.

Concluzii:

Cadrul legislativ imperfect, lipsa monitorizării și exercitării controlului asupra executării proiectului au permis realizarea acestuia cu carențe și neregularități, determinând riscul nerealizării integrale de către beneficiar a lucrărilor raportate și finanțate din contul mijloacelor fondului în sumă de 4,9 mil.lei, precum și al obținerii unui profit.

3.3. Privind proiectul "Efectuarea lucrărilor de îngrijire, conducere, regenerare, conservare a pădurilor și amenajarea lor", destinat Agenției pentru Silvicultură "Moldsilva", în valoare de 3,0 mil.lei, ale cărui scopuri au fost regenerarea pădurilor și împădurirea terenurilor fondului forestier, extinderea terenurilor împădurite și crearea perdelelor forestiere de protecție

La 24.11.2008, Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva" a înaintat spre aprobare și finanțare din mijloacele FEN proiectul nominalizat și, conform devizelor anexate, urma să îndeplinească lucrări de doborâre a arboretelor, curățire a tulpinilor de ramuri, secționare, sortare și colectare a masei lemnoase.

Consiliul, la 05.12.2008, a acceptat și aprobat proiectul în sumă de 3,0 mil.lei, beneficiar de proiect fiind stabilită Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva", iar durata de executare a proiectului – de la 08.12.2008 până la 20.02.2009. În procesul-verbal de recepție a lucrărilor se menționează că "suma

aprobată va fi utilizată doar pentru regenerarea pădurilor și împădurirea terenurilor fondului forestier, extinderea terenurilor împădurite și crearea perdelelor forestiere de protecție”.

Cu toate că Agenția pentru Silvicultură “Moldsilva” a fost aprobată de către Consiliu ca beneficiar al proiectului, ministerul, la 08.12.2008, a încheiat contracte de finanțare a proiectului cu 21 de întreprinderi din subordinea acesteia, în baza cărora mijloacele FEN s-au transferat la conturile de decontare ale acestora în luna decembrie 2008 (1,5 mil. lei), în lipsa expertizei prevăzute regulamentar, și în lunile mai-iunie 2009 (1,5 mil. lei), cu avizul negativ al expertului.

Ministerul a acceptat, conform dărilor de seamă, bonuri de lucru, în care întreprinderile silvice justifică că au executat doar lucrări de tăiere și colectare a masei lemnoase, ceea ce contravine scopului proiectului și prevederilor contractuale.

La 01.04.2009, expertul ministerului a întocmit un aviz negativ privind neadmiterea finanțării tranșei a doua a proiectului, deoarece executarea lucrărilor nu se efectuează conform normelor legale⁸, în exclusivitate la împădurirea terenurilor, iar sursele de finanțare a investițiilor capitale pentru regenerarea fondului forestier se compun din veniturile obținute de către organele silvice de stat de la comercializarea masei lemnoase, eliberarea lemnului pe picior, comercializarea produselor lemnoase și materialelor lemnoase auxiliare.

⁸ Codul silvic, adoptat prin [Legea nr.887-XIII din 21.06.1996](#) (art.21 lit.d) și art.47) (cu modificările ulterioare).

Potrivit scrisorii din 22.04.2009, Consiliul a atenționat beneficiarul (Agenția pentru Silvicultură “Moldsilva”) că, conform dărilor de seamă prezentate, mijloacele din prima tranșă au fost utilizate doar pentru lucrări de doborâre, curățare, sortare și recoltare a masei lemnoase, iar dările de seamă privind utilizarea tranșei a doua vor fi acceptate exclusiv pentru lucrări de plantare, creare și extindere a terenurilor împădurite.

La 13.05.2009, beneficiarul a atenționat suplimentar ministerul asupra faptului că în cadrul proiectului dat regenerarea pădurii urma să fie efectuată “în mod natural, adică înlocuirea arboretelor tăiate cu arborete provenite din lăstari sau din semințele care deja există în sol”, ceea ce denotă că beneficiarul nici nu intenționa să execute lucrările de împădurire în cadrul acestui proiect. Aceasta este încă o dovadă a neoportunității acceptării proiectului pentru finanțare.

În circumstanțele expuse mai sus, Consiliul a permis finanțarea, iar ministerul a transferat întreprinderilor silvice tranșa II (1,5 mil. lei) în lunile mai-iunie 2009.

Întru verificarea corectitudinii utilizării mijloacelor FEN în cadrul implementării acestui proiect, au fost colectate probe la 5 întreprinderi silvice (Î.S.S. “Nisporeni-Silva”, Î.S. “Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”, Î.S. “Hîncești-Silva”, Î.S. “ICS-Strășeni”, Î.S.S. Chișinău), stabilindu-se următoarele:

- *Conform planurilor anuale de producere ale întreprinderilor silvice, indicatorii de bază ce țin de lucrările executate și finanțate din contul mijloacelor FEN nu au fost majorați cu aceste sume;*

- *Potrivit informației Agenției pentru Silvicultură “Moldsilva” referitor la completarea bonurilor de lucru pentru darea de seamă la contractele încheiate conform proiectului (anexate la scrisoarea din 11.12.2008), beneficiarul îi obligă pe directorii întreprinderilor silvice ca “în darea de seamă (în bonurile de lucru) să se indice lucrările denumite reieșind din denumirea proiectului”, ultimii corectînd sau întocmind documentele prezentate conform indicației;*

- *Mijloacele bănești din FEN (prima tranșă), încasate la conturile de decontare ale acestor întreprinderi (soldurile cărora constituind sume nesemnificative sau egale cu zero), au fost utilizate conform extraselor bancare și ordinelor de plată pentru procurarea autoturismelor, iar tranșa a doua, conform aceluiași probe, s-a utilizat pentru acoperirea unor cheltuieli aferente activității sale (achitarea impozitelor, decontări cu furnizorii etc.).*

Concluzii: Proiectul de referință a fost acceptat spre examinare, aprobare, contractare și finanțare în condiții neadmisibile de utilizare a mijloacelor FEN, ținîndu-se cont de prevederile legale și documentele prezentate de beneficiar în raport cu scopul stabilit de proiect, ceea ce a determinat nerealizarea obiectivului proiectului și utilizarea contrar destinației a mijloacelor FEN (3,0 mil. lei), inclusiv neaducîndu-se și contribuția respectivă la protecția mediului.

3.4. Privind proiectul “Amenajarea a 20 de fântâni” în valoare de 324,8 mii lei, al cărui scop a fost îmbunătățirea substanțială a calității apei prin amenajarea fântînilor

Proiectul a fost examinat și înaintat spre finanțare din contul mijloacelor FEN de către primăria comunei Corjova, r-nul Dubăsari, ținându-se cont de indicația Guvernului din 31.01.2008 și fiind susținut prin planul de acțiuni privind soluționarea problemelor cu care se confruntă locuitorii comunei Corjova. Responsabili de realizarea acestei măsuri au fost desemnați ministerul și primarul comunei Corjova, iar beneficiar al proiectului – primăria comunei Corjova, cu care a fost încheiat contractul.

Auditul a constatat că procedurile de achiziții publice au fost efectuate cu unele abateri de la prevederile legale, cum ar fi: lipsa informației despre publicarea anunțului în buletinul achizițiilor publice; evaluarea formală a ofertelor, fără indicarea punctajului acumulat; lipsa informației despre experiența în domeniu a operatorilor economici; lipsa datelor privind existența și depunerea de către operatorii economici a documentelor necesare pentru participare la licitație și a garanției de bună execuție a lucrărilor etc.

Astfel, primăria comunei Corjova a desemnat drept câștigător agentul economic care a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat cu 2 zile înainte de această procedură. Întreprinderea creată nu avea experiență în domeniu, personal angajat cu vechime, mașini și utilaje pentru executarea lucrărilor corespunzătoare (conform bilanțului). În aceste circumstanțe, primăria com. Corjova a încheiat, la 23.06.2008, cu S.R.L. “Totalproficons” contractul cu privire la amenajarea a 20 de fântâni în valoare de 324,0 mii lei.

Documentele de executare a lucrărilor, prezentate de antreprenor în luna decembrie 2008, s-au întocmit cu neregularități. Astfel, în procesele-verbale de recepție a lucrărilor au fost incluse cheltuieli pentru salarizare (34,1 mii lei); contribuții pentru asistența socială și medicală (9,2 mii lei); taxa pe valoarea adăugată (40,6 mii lei), care în realitate n-au fost efectuate, deoarece, conform informației din baza de date a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, antreprenorul, în perioada de la 18.06.2008 până la 31.12.2008, nu a fost înregistrat ca contribuabil al TVA, avînd angajate 4 persoane cu salariul total calculat și declarat (pentru 5 luni ale a.2008) în sumă de 10,5 mii lei.

Din cele menționate rezultă că antreprenorul a inclus neîntemeiat în procesul-verbal cheltuieli în sumă de 77,0 mii lei (TVA – 40,6 mii lei; cheltuieli pentru remunerarea muncii – 23,6 mii lei; contribuții la bugetul public național – 6,4 mii lei; cheltuieli de regie și beneficiu – 6,4 mii lei).

La finisarea lucrărilor aferente proiectului, precum și în cadrul ieșirii echipei de audit la fața locului (15.04.2010), beneficiarul acestuia – primăria com. Corjova, nu a solicitat și nu dispune de analizele de laborator necesare pentru confirmarea faptului că apa din fântâni corespunde standardelor pentru apă potabilă, ceea ce nu confirmă contribuirea la sporirea calității apei și nu justifică atingerea scopului proiectului.

Concluzii: Ministerul și primarul comunei Corjova, desemnați de către Guvern drept responsabili de realizarea proiectului, nu au efectuat un control riguros, care să asigure procesul executării adecvate a proiectului fără abateri și încălcări de la normele legale. Din cauza lipsei acestui control, a fost constatată utilizarea nejustificată a mijloacelor FEN (77,0 mii lei) și nerealizarea scopului proiectului.

3.5. Privind proiectul “Reparația sistemului de apeduct și canalizare al Stațiunii turistice Satul Moldovenesc” în valoare de 300,0 mii lei (beneficiar – S.R.L. “Satul Moldovenesc”), al cărui scop a fost aprovizionarea cu apă potabilă, în exclusivitate a stației turistice, care este gestionată de către S.R.L. “Satul Moldovenesc”, s. Hîrtopul Mare, r-nul Criuleni

Beneficiarul proiectului este subiect al antreprenoriatului, care acordă populației servicii de agrement contra plată (odihnă, pescuit, alimentare publică etc.).

În conformitate cu documentele de solicitare a finanțării proiectului din 10.02.2009, S.R.L. “Satul Moldovenesc” a solicitat cofinanțare din contul mijloacelor FEN în sumă de 486,2 mii lei, indicînd și aportul personal la executarea proiectului – în sumă de 186,2 mii lei, pentru care nu a anexat documentația de proiect a lucrărilor de reparație a apeductului și canalizării, verificată și expertizată în modul stabilit.

La 11.03.2009, Consiliul a aprobat valoarea proiectului de 300,0 mii lei, fiind semnat contractul în vederea executării lucrărilor pentru acest proiect.

La finalizarea lucrărilor, beneficiarul a prezentat ministerului raportul, anexînd documente privind cheltuielile în sumă de 486,2 mii lei și cheltuielile proprii în sumă de 186,2 mii lei.

Verificarea efectuată de audit a relevat că beneficiarul a achiziționat materiale de construcție, necesare pentru executarea lucrărilor aferente proiectului, de la 2 agenți economici, în valoare de 250,0 mii lei (S.R.L. "Servtel-Electro" – 54,6 mii lei, S.R.L. "Cotelnic-Agro" – 195,4 mii lei). De menționat că, conform bazei de date a IFPS, fondatorul și conducătorul S.R.L. "Satul Moldovenesc" este concomitent fondator și conducător al S.R.L. "Cotelnic-Agro" și înregistrat în calitate de contabil la S.R.L. "Servtel-Electro", situație ce determină riscul nejustificării tranzacțiilor efectuate.

Auditul a constatat un anumit risc și în situația cînd S.R.L. "Satul Moldovenesc", imediat după încheierea cu ministerul, la 08.04.2009, a contractului, la 09.04.2009, a încheiat cu S.R.L. "Electro Pompe Service-Grup" contractul de prestare a serviciilor de reparație a sondei și a rețelelor de apeduct subterane în valoare de 140,8 mii lei. Pe acest contract este aplicată ștampila altui agent economic – S.R.L. "Cotelnic-Agro", ceea ce provoacă anumite suspiciuni privind justificarea legală a acestui act.

Conform procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate în cadrul proiectului din 11.05.2009, antreprenorul S.R.L. "Electro Pompe Service-Grup" a executat lucrări pentru S.R.L. "Satul Moldovenesc" în valoare de 486,2 mii lei, inclusiv valoarea utilajului și a materialelor de construcție (procurate de beneficiar). În realitate, conform informației din baza de date a IFPS, S.R.L. "Electro Pompe Service-Grup", în perioada lunilor ianuarie-iunie 2009, potrivit declarațiilor privind TVA, nu a efectuat livrări de valori materiale, servicii către S.R.L. "Satul Moldovenesc" și alți agenți economici și nu a calculat la buget TVA. De asemenea, pentru lunile aprilie-mai (perioada executării lucrărilor de către antreprenor), acesta nu a calculat și nu a achitat salarii angajaților și, respectiv, plăți la bugetul public național.

Mai mult decît atît, S.R.L. "Electro Pompe Service-Grup" a reflectat în procesul-verbal prezentat beneficiarului și ministerului cheltuieli neefectuate și neîntemeiate în sumă totală de 201,2 mii lei, inclusiv: pentru remunerarea muncii – 70,0 mii lei; plăți la bugetul public național – 23,9 mii lei; transportarea materialelor – 5,2 mii lei (materialele au fost transportate de către beneficiar); cheltuieli de regie, beneficiu – 50,1 mii lei; TVA – 57,1 mii lei.

Concluzii: Lipsa unui studiu profund la evaluarea și acceptarea necesității proiectului, precum și a beneficiarului a determinat prezența unor riscuri majore la realizarea și raportarea proiectului, cu utilizarea neîntemeiată a mijloacelor FEN (201,2 mii lei).

3.6. Referitor la douăsprezece proiecte privind premiarea specialiștilor, indiferent de apartenența departamentală, în valoare de 1,3 mil. lei și șaisprezece proiecte privind achitarea cheltuielilor pentru crearea bazei tehnico-materiale în sumă de 1,6 mil. lei

3.6.1. În contextul art.85 lit.h) din [Legea nr.1515-XII](#), care statuează utilizarea mijloacelor fondurilor ecologice pentru "premierea colectivelor, indiferent de apartenența departamentală, ce au adus un aport real în domeniul protecției mediului", auditul a constatat că proiectele "cu privire la premiarea specialiștilor ministerului, membrilor Consiliului de administrare și colaboratorilor unor instituții din subordine", înaintate de către minister și unele instituții din subordine spre aprobare Consiliului, nu sînt argumentate. Acestea nu conțin criteriile de evaluare a aportului real al acestora, a rezultatelor obținute în domeniul protecției mediului de către fiecare angajat al ministerului și membru al Consiliului care au beneficiat de premii. Documentele anexate la aceste proiecte (cererea de solicitare, cuantumul mijloacelor FEN, argumentarea de proiect) sînt întocmite formal, în **lipsa reglementării unui sistem de evaluare a rezultatelor obținute în funcție de obiectivele stabilite pentru fiecare colectiv, angajat și fiecare sarcină, care să se bazeze pe regulamente, fișele postului, planuri de lucru etc.** Premiile au fost achitate cu ocazia **sărbătorilor de iarnă și de Paști**, Zilei Independenței, sărbătorii "Limba noastră", altor sărbători.

Astfel, în contextul celor expuse, în lipsa unor reglementări exhaustive privind determinarea și evaluarea aportului real adus în domeniul protecției mediului, din contul mijloacelor FEN, s-au achitat angajaților din sistem premii în sumă totală de 1,3 mil. lei, inclusiv în anul 2008 – 0,7 mil. lei (7 proiecte), în anul 2009 – 0,6 mil. lei (5 proiecte).

3.6.2. În conformitate cu art.85 lit.c) din [Legea nr.1515-XII](#), mijloacele fondurilor ecologice pot fi folosite "numai în limita activităților de *procurare de mijloace tehnice, utilaje, aparatură, reactive pentru*

laboratoarele autorității centrale pentru resursele naturale și mediu și subdiviziunile ei”. Reieșind din pct.12 lit.d) din Regulamentul aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr.988 din 21.09.1998](#), această normă a fost limitată cu admiterea utilizării mijloacelor fondurilor ecologice pentru “crearea și consolidarea bazei tehnico-materiale a structurilor de protecție a mediului, inclusiv ținerea evidenței statistice a fondurilor ecologice”. Astfel, norma Hotărârii Guvernului nominalizate exclude reglementarea exhaustivă privind tipul, necesitatea și destinațiile mijloacelor, orientate pentru crearea și consolidarea bazei tehnico-materiale, precum și structurile de protecție a mediului.

Aceste circumstanțe au creat premisele de aplicare incorectă a legislației, direcționând mijloace semnificative ale FEN (1,6 mil.lei) pentru acoperirea unor cheltuieli ale ministerului și instituțiilor din subordine, ceea ce nu reprezintă scopul FEN, stabilit prin lege.

Verificarea proiectelor privind achitarea cheltuielilor pentru crearea și consolidarea bazei tehnico-materiale în anii 2008-2009, înaintate spre aprobare Consiliului și finanțate din contul mijloacelor FEN (1,6 mil.lei, beneficiari de proiecte fiind ministerul și unele instituții din subordine), a relevat că finanțarea lor s-a efectuat cu abateri de la prevederile legale, acestea fiind utilizate pentru procurarea mijloacelor de transport, televizoarelor, aparatelor video și foto, mobilierului, combustibilului, climatizoarelor, computerelor, pentru reparațiile curente ale încăperilor unor instituții din subordine etc.

Concluzii: Faptele expuse denotă că Consiliul, care este responsabil de utilizarea conformă a mijloacelor FEN, și ministerul, ca gestionar al mijloacelor FEN și abilitat cu exercitarea controlului asupra acestuia, în perioada anilor 2008-2009, au decis și au utilizat contrar destinației mijloace ale FEN în sumă de 2,9 mil.lei.

4. Privind executarea cerințelor Curții de Conturi

Conform cerințelor pct.3.1. din [Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 12.06.2008](#) “Privind Raportul asupra auditului regularității efectuat la Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și la unele instituții din subordine pe perioada anului 2007”, ministerul urma să nu admită utilizarea mijloacelor FEN și ale instituțiilor subordonate pentru întreținerea aparatului central. Curtea de Conturi a fost informată despre executarea acestei cerințe.

Prezentul audit a constatat că, în realitate, ministerul n-a executat cerințele Curții de Conturi, continuând în perioada auditată practica utilizării nejustificate a mijloacelor FEN.

IV. RECOMANDĂRI

Reieșind din constatările expuse în Raport, se recomandă Ministerului Mediului, în comun cu Consiliul de Administrare al FEN:

4.1. Să elaboreze și să implementeze un sistem de management financiar și control care va determina administrarea regulamentară și eficientă a fondului, cu delimitarea strictă a competențelor și responsabilităților pentru toate structurile (persoane cu funcții de răspundere) delegate cu atribuții respective în procesul activității FEN la toate etapele (selectare, evaluare, contractare, finanțare și raportare, cu evaluarea impactului proiectului).

4.2. Să elaboreze și să înainteze Guvernului, spre aprobare, Strategia de utilizare durabilă a mijloacelor FEN, care să includă: stabilirea domeniilor prioritare ale utilizării resurselor financiare ale fondului; nomenclatorul condițiilor exhaustive pentru evaluarea și selectarea proiectelor și a potențialilor beneficiari de proiecte; lista exhaustivă a restricțiilor pentru potențialii beneficiari de proiecte etc.

4.3. La evaluarea, acceptarea și justificarea proiectelor, să se determine și să se monitorizeze înregistrarea și reflectarea în evidență a mijloacelor publice și a valorii proprietății publice.

4.4. Excluderea practicii de acceptare și finanțare a proiectelor înaintate de agenții economici ce practică activitate de antreprenariat, prin ce nu se respectă principiile achizițiilor publice și se admite utilizarea mijloacelor FEN în scopuri de obținere de către aceștia a profitului.

4.5. Să elaboreze un plan de măsuri privind restabilirea în conformitate cu legislația a mijloacelor fondului în sumă de 2,0 mil.lei, alocate și utilizate neîntemeiat la implementarea proiectelor:

- Restabilirea apeductului Micăuți-Strășeni (beneficiar – Î.S. “STI”) – 0,9 mil.lei;
- Construcția sistemului de epurare, canalizare și aprovizionare cu apă potabilă din or.largara, r-nul

Leova (beneficiar – Î.S. “STI”) – 0,5 mil.lei;

- Construcția sistemului de apeduct din satul Copanca, r-nul Căușeni (beneficiar – Î.S. “STI”) – 0,2 mil.lei;

- Reconstrucția apeductului microraiionului cu construcții cu multe nivele din satul Olănești, r-nul Ștefan Vodă (beneficiar – Î.S. “STI”) – 0,1 mil.lei;

- Amenajarea a 20 de fântâni (beneficiar – primăria comunei Corjova, r-nul Dubăsari) – 0,1 mil.lei;

- Reparația sistemului de apeduct și canalizare al Stațiunii turistice “Satul Moldovenesc” (beneficiar – S.R.L. “Satul Moldovenesc”) – 0,2 mil.lei.

4.6. Să elaboreze un plan de măsuri privind restabilirea conform legislației în vigoare a mijloacelor fondului în sumă de 5,9 mil.lei, alocate și utilizate contrar destinației pentru proiectele:

- Privind premiarea specialiștilor, indiferent de apartenența departamentală – 1,3 mil.lei, și privind achitarea cheltuielilor pentru crearea bazei tehnico-materiale – 1,6 mil.lei;

- Efectuarea lucrărilor de îngrijire, conducere, regenerare, conservare a pădurilor și amenajarea lor (beneficiar – AS “Moldsilva”) – 3,0 mil.lei.

4.7. Să se determine, cu proprietarul obiectivului “Reconstrucția lacului de acumulare Valea Morilor” – Primăria mun.Chișinău, asupra justificării volumelor lucrărilor executate și raportate în valoare de 4,9 mil.lei.

4.8. La implementarea proiectelor în domeniul aprovizionării cu apă, să solicite gestionarilor obiectivelor (primăria comunei Corjova, primăria or.largara, primăria comunei Copanca) certificarea calității apelor și corespunderea acestora cu standardele pentru apă potabilă.

Se recomandă Ministerului Mediului:

4.9. Să stabilească un plan de măsuri, aprobat de minister și Consiliu, în vederea monitorizării stricte a administrării mijloacelor fondului la toate etapele, care va include: determinarea structurii (persoana cu funcții de răspundere) căreia i se va delega funcția de monitorizare și control, a metodelor/procedurilor de asigurare a monitorizării; măsurile de responsabilitate; metodele de restabilire a mijloacelor utilizate neregulamentar etc.

4.10. Pentru a înlătura discrepanțele și neregularitățile dintre normele de drept depășite, să înainteze propuneri de reexaminare a prevederilor Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.988 din 21.09.1988, asigurând compatibilitatea cu normele legale în domeniul mediului și racordându-le la cerințele internaționale de protecție a mediului, parte la care este Republica Moldova.

4.11. Să elaboreze și să aprobe un nou regulament de funcționare a Consiliului de administrare al FEN, care să corespundă cerințelor managementului relevant și eficient de gestionare a mijloacelor FEN.

V. OPINIA DE AUDIT

Opinia contrară privind rapoartele financiare:

În opinia auditului, ținându-se cont de efectele denaturărilor semnificative, condiționate de utilizarea neîntemeiată a sumei de 1,9 mil.lei, utilizarea contrar destinației a mijloacelor publice în sumă de 3,1 mil.lei și de raportarea sumei de 4,9 mil.lei după justificarea lucrărilor executate, Raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului special pe anul 2009 nu oferă o imagine reală și fidelă.

Opinia contrară privind regularitatea:

În opinia auditului, efectele denaturărilor semnificative au fost condiționate de nerespectarea principiilor privind organizarea și desfășurarea achizițiilor publice prin acceptarea finanțării proiectelor înaintate de agenții economici ce practică activitate de antreprenariat; neînregistrarea regulamentară la gestionarii bunurilor publice a valorii și a drepturilor de proprietate asupra acestora; acceptarea spre examinare, aprobare, contractare și finanțare a unor proiecte în condiții neadmisibile, ce nu corespund scopurilor legale de utilizare a mijloacelor FEN; acceptarea de la antreprenorii generali a documentelor justificative privind executarea lucrărilor, care s-au efectuat prin intermediul subantreprenorilor, cu majorarea neîntemeiată a valorii acestora etc.

Controlor superior de stat,

auditor public

Iurie Ispas